Lietas arhīva Nr. AA43-0718-22/8
ECLI:LV:ADAT:2022:1129.A420206521.8.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2022.gada 29.novembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Irina Kaļiņina,
tiesnese Santa Liniņa un tiesnese Roze Paegle

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta atbalsta apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai par 2021.gada aprīli izdošanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2022.gada 15.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja sabiedrība ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ 2021.gada 6.maijā vērsās Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – dienests) ar iesniegumu atbalsta saņemšanai apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai par 2021.gada aprīli (turpmāk – atbalsts).

[2] Administratīvais process iestādē noslēdzās ar dienesta 2021.gada 1.jūlija lēmumu Nr.33.17-6/22.10/7322, ar kuru pieteicējai atteikts piešķirt atbalstu (turpmāk – atteikums). Atteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] Par atbalstu Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumu Nr.676 „Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai" (turpmāk – atbalsta noteikumi) kontekstā uzskata atbalstu, ko piešķir Covid-19 krīzes skartam uzņēmumam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, lai pārvarētu Covid-19 infekcijas otro izplatīšanās vilni. 2021.gada 8.jūnijā stājās spēkā Ministru kabineta 2021.gada 27.maija noteikumi Nr.334 „Grozījumi Ministru kabineta 2020.gada 10.novembra noteikumos Nr.676 ,,Noteikumi par atbalstu Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem apgrozāmo līdzekļu plūsmas nodrošināšanai"" (turpmāk – atbalsta noteikumu grozījumi). Minētie noteikumi papildināti ar $4.^3$ punktu, precizējot, ka, nosakot apgrozījuma kritumu, dienests ņem vērā pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā norādīto taksācijas perioda kopējo darījumu vērtību bez pievienotās vērtības nodokļa.

Tādējādi, vērtējot pieteicējas apgrozījuma kritumu, pamatoti vērtēti pieteicējas pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas dati. Savukārt kā nepamatots ir noraidāms pieteicējas arguments, ka, nosakot apgrozījumu un tā kritumu, dienestam būtu jāvērtē citi dati.

[2.2] Salīdzinot pieteicējas pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā par 2021.gada aprīli norādīto apgrozījumu ar vidējo apgrozījumu 2020.gada augustā – oktobrī, konstatējams, ka apgrozījums ir krities vismaz par 20 %. Vienlaikus, salīdzinot apgrozījumu 2021.gada aprīlī ar 2019.gada aprīļa vai 2020.gada aprīļa apgrozījumu, konstatējams, ka apgrozījums nav krities vismaz par 30 % vai ir pieaudzis (palielinājies). Līdz ar to neizpildās atbalsta noteikumu 4.2.1.apakšpunktā noteiktie nosacījumi.

[2.3] Pieteicēja kā nodokļu maksātāja reģistrējusies 2011.gada 6.jūnijā, tāpēc uz pieteicēju nav attiecināmi atbalsta noteikumu 4.2.2. un 4.2.3.apakšpunkta nosacījumi. Vienlaikus pieteicēja nekvalificējas atbalstam arī pēc atbalsta noteikumu 4.2.4.apakšpunkta nosacījumiem, jo pieteicējas apgrozījums 2021.gada aprīlī nav krities vismaz par 30 %, salīdzinot to ar apgrozījumu 2019.gada aprīlī.

[3] Pieteicēja nepiekrita atteikumam un ar pieteikumu vērsās Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Definīcija „apgrozījums" nesatur jēdzienu „avanss", šāds secinājums izriet no vairākiem normatīvajiem aktiem, piemēram, no Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 1.punkta, Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 41.panta pirmās daļas, kā arī no Ministru kabineta 2015.gada 22.decembra noteikumu Nr.775 „Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma piemērošanas noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.775) 187.punkta.

[3.2] Ņemot vērā, ka atbalsta perioda mēneša apgrozījuma kritumu par vismaz 30 % var salīdzināt gan ar 2019.gada,

gan ar 2020.gada atbilstošo mēnesi, informācija par pieteicējas 2020.gada aprīļa apgrozījumu nav būtiska un ņemama vērā.

[3.3] Atbalsta noteikumu grozījumi oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" tika publicēti 2021.gada 3.jūnijā, minētie noteikumu grozījumi stājās spēkā 2021.gada 8.jūnijā. Iesniegums par atbalsta saņemšanu tika nosūtīts 2021.gada 6.maijā un sākotnējais lēmums tika pieņemts 2021.gada 20.maijā, tādējādi atbalsta noteikumu grozījumi nav piemērojami pieteicējas iesniegumam, un atteikumā minētie argumenti saistībā ar atbalsta noteikumu grozījumu anotāciju ir nepamatoti.

[3.4] No Oficiālo publikāciju un tiesiskās informācijas likuma 9.panta izriet, ka normatīvajam aktam vai tā daļai nav atpakaļejoša spēka, izņemot likumā īpaši paredzētus gadījumus. Ņemot vērā minēto, dienestam bija pienākums ievērot atbalsta noteikumu redakciju, kas pieņemta 2021.gada 18.februārī, jo pieteicējas iesniegums un faktiskie apstākļi par darījumiem (tostarp par avansiem) bija saistīti ar 2021.gada aprīli.

[3.5] Atbalsta noteikumi tika pieņemti 2020.gada 10.novembrī, un līdz 2021.gada 27.maijam tie tika grozīti 9 reizes. Grozījumos Ministru kabinets neiekļāva normu, kura noteic, ka dienests, apstiprinot apgrozījuma rādītāju, ņem vērā pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā norādīto taksācijas perioda kopējo darījumu vērtību bez pievienotās vērtības nodokļa (avansa un apgrozījuma summa). Tādējādi pieteicēja atbilstoši spēkā esošām normām uz 2021.gada 6.maiju pareizi aprēķināja apgrozījumu par 2021.gada aprīli, izsvītrojot saņemtos avansus no apgrozījuma.

[3.6] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 11.pantā noteikto likuma atrunas principu dienestam nav tiesību interpretēt atbalsta noteikumus pēc sava ieskata, turklāt atsaucoties uz redakciju, kas vēl nebija spēkā. Šāda dienesta rīcība neatbilst Administratīvā procesa likuma 7., 11. un 14.panta jēgai. Pamatojoties uz tiesiskuma principu, iestāde nedrīkst rīkoties ārpus tiesību normām, tai ir jārīkojas tikai tiesību normās dotā pilnvarojuma ietvaros. Līdz ar to dienests nevar grozīt atbalsta noteikumu būtību un piemērot to jauno redakciju par darījumiem, kuri nav saistīti ar minēto noteikumu jauno redakciju.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts, pamatojoties uz turpmāk norādīto.

[4.1] Tiesa vērtēja, vai pieteicējai ir piešķirams prasītais labums, ņemot vērā to tiesisko regulējumu, kāds bija spēkā iesnieguma iesniegšanas brīdī, tas ir, atbalsta noteikumus redakcijā, kas bija spēkā no 2021.gada 4.marta līdz 7.jūnijam.

[4.2] Atbalsta noteikumu 4.2.1.apakšpunkts nosaka, ka šo noteikumu ietvaros atbalstu var saņemt tāds uzņēmums, kas reģistrēts dienestā kā nodokļu maksātājs un atbalsta perioda mēnesī uzņēmuma apgrozījums ir krities vismaz par 20 %, salīdzinot ar vidējo apgrozījumu 2020.gada augustā, septembrī un oktobrī kopā, un atbalsta perioda mēnesī apgrozījums krities vismaz par 30 %, salīdzinot ar apgrozījumu 2019.vai 2020.gada atbilstošajā mēnesī.

[4.3] Lietā ir strīds par to, vai apgrozījumu atbalsta noteikumu izpratnē veido arī avansā saņemtie maksājumi un vai pieteicējai ir konstatējams apgrozījuma kritums 2021.gada aprīlī.

[4.4] Pieteicēja norāda, ka atbalsta noteikumos nav skaidrots ietvertā jēdziena „uzņēmuma apgrozījums" saturs, tādēļ pieteicēja uzskata, ka definīcija „apgrozījums" nesatur jēdzienu „avanss", turklāt šāds secinājums izriet no vairākiem normatīvajiem aktiem, piemēram, no Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 1.punkta, Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 41.panta pirmās daļas, kā arī no noteikumu Nr.775 187.punkta. Proti, Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 41.panta pirmā daļa noteic, ka neto apgrozījums ir ieņēmumi no produkcijas vai preču pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas, no kuriem atskaitīta tirdzniecības atlaide un citas piešķirtās atlaides, kā arī pievienotās vērtības nodoklis un citi nodokļi, kas tieši saistīti ar apgrozījumu. Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 1.punktā skaidrots, ka apgrozījums ir mikrouzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi. Turpretī noteikumu Nr.775 187.punkts nosaka, ka, ja darbuzņēmējam ir finansiālas saistības pret pasūtītāju, piemēram, sakarā ar saņemtu avansa maksājumu summu vai aprēķinātu līgumsodu, viņš tās norāda savā bilancē attiecīgā kreditoru parādu postenī.

[4.5] Tiesa nepiekrita šādam pieteicējas viedoklim. Proti, no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.^{5} panta pirmās un otrās daļas, likuma „Par grāmatvedību" 8.panta piektās daļas, 9.panta pirmās daļas un 13.panta piektās un sestās daļas (likums bija spēkā līdz 2021.gada 31.decembrim) un Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 3.panta pirmās un trešās daļas ir secināms, ka nodokļu un grāmatvedības jomā ar jēdzienu „apgrozījums" saprot ieņēmumus ne tikai no pieteicējas pamatdarbības, bet arī citus ieņēmumus, kas nav norādīti postenī „neto apgrozījums" vai citos attiecīgajos ieņēmumu posteņos un kas radušies saimnieciskās darbības rezultātā vai izriet no tās. Līdz ar to arī ieņēmumi avansa maksājuma veidā, pretēji pieteicējas viedoklim, ietilpst atbalsta noteikumu 4.2.1.apakšpunktā ietvertā jēdziena „uzņēmuma apgrozījums" saturā. Šo secinājumu pēc būtības apstiprina arī atbalsta noteikumu 4.^{1} punkts, kas noteic, ka, aprēķinot apgrozījuma kritumu, neņem vērā šajos noteikumos noteikto iepriekš saņemtā atbalsta apmēru. Proti, ja jēdziena „uzņēmuma apgrozījums" saturā ietilptu tikai ieņēmumi no uzņēmuma pamatdarbības, tad noteikumu izdevējs nebūtu ietvēris iepriekš minēto nosacījumu. Turklāt avansa maksājumu rezultātā pieteicēja ieguvusi papildu finansējumu jeb apgrozāmos līdzekļus, kurus izmantot savā saimnieciskajā darbībā, tādēļ šo līdzekļu neņemšana vērā būtu pretēja konkrētā atbalsta mērķim.

[4.6] Saskaņā ar atbalsta noteikumu 10.punktu dienests, pamatojoties uz uzņēmuma iesniegumā norādīto informāciju, pieņem lēmumu. Konkrētajā gadījumā pieteicēja ir pievienotās vērtības nodokļa maksātāja, kuras pienākums saskaņā ar Pievienotās vērtības nodokļa likuma 117.panta pirmo daļu ir pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas iesniegšana dienestā, lai tas varētu veikt pieteicējas saimnieciskās darbības pārbaudi, tostarp dienesta administrētā pievienotās vērtības nodokļa aprēķina pareizību. Tādējādi tieši pievienotās vērtības nodokļa deklarācija, kurā ir jābūt atspoguļotai patiesai informācijai un kurā ietverta pozīcija: „Kopējā darījumu vērtība", ir pierādījums, kuru dienests pamatoti izmantojis, vērtējot pieteicējas atbilstību konkrētā atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

Šo secinājumu ir apstiprinājis arī Ministru kabinets, kas ir strīdus nosacījumu izdevējs. Proti, atbalsta noteikumu

grozījumu sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka minētajos grozījumos ir iekļautas tiesiskās skaidrības normas un tehniski precizējumi. Proti, ka esošā situācija liecina, ka praksē, ņemot vērā uzņēmuma individuālo grāmatvedības politiku un no tās izrietošo darījumu noformēšanu, var atšķirties konkrētā perioda uzņēmuma apgrozījuma krituma rezultāts, tādējādi ietekmējot granta atbalsta saņemšanu. Minēto situāciju ietekmē avansa rēķina formas izvēle darījuma noformēšanai un iegrāmatošanai, kā arī ieņēmumu deklarēšanas brīža izvēle. Lai risinātu minēto situāciju noteikumu projekts precizē, ka apgrozījumu un tā kritumu nosaka vērtējot pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas datus.

Turklāt ar 2021.gada 8.jūniju Ministru kabineta precizējumi iekļauti atbalsta noteikumu 4.^{3} punktā, kas paredz, ka, nosakot apgrozījuma kritumu, dienests ņem vērā pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā norādīto taksācijas perioda kopējo darījumu vērtību bez pievienotās vērtības nodokļa. Uzņēmumiem, kas nav reģistrēti dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, apgrozījuma kritumu vērtē, ņemot vērā ieņēmumus no saimnieciskās darbības.

Tādējādi, izvērtējot iepriekš minēto, secināms, ka attiecībā uz pieteicēju, vērtējot saimnieciskās darbības apgrozījuma kritumu, dienests pamatoti aprēķinam ir ņēmis vērā pieteicējas attiecīgo periodu pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju ailēs „40" –„Kopējā darījuma vērtība" – iekļautās vērtības.

[4.7] Kā izriet no pieteikuma, pieteicēja nav apšaubījusi dienesta veiktā aprēķina pareizību, kas izriet no pieteicējas attiecīgo periodu pievienotās vērtības nodokļa deklarācijās iekļautajām vērtībām.

Ievērojot visu iepriekš minēto un ņemot vērā, ka pieteicējas apgrozījums atbalsta perioda mēnešos (salīdzinot 2021.gada un 2019.gada aprīļa apgrozījumus (ieņēmumus)) nav krities vismaz par 30 %, izskatāmajā lietā nav konstatējami priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tai tiktu piešķirts atbalsts apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai par 2021.gada aprīli, izdošanai.

[4.8] Atbalsta noteikumu grozījumu 2.punkts noteic, ka noteikumi stājas spēkā nākamajā dienā pēc tam, kad oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis" publicēts paziņojums par to, ka Eiropas Komisija pieņēmusi lēmumu par šajos noteikumos paredzētā komercdarbības atbalsta saderību ar Eiropas Savienības iekšējo tirgu. Atbalsta noteikumu grozījumi oficiālajā izdevumā tika publicēti 2021.gada 3.jūnijā un stājās spēkā 2021.gada 8.jūnijā, kas ir jau pēc sākotnējā lēmuma pieņemšanas.

Tiesa spriedumā ir atsaukusies uz atbalsta noteikumu grozījumiem, proti, to sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotāciju). Savukārt lieta tiek skatīta atbilstoši atbalsta noteikumu redakcijai, kas bija spēkā no 2021.gada 4.marta līdz 7.jūnijam. Minētā anotācija atklāj Ministru kabineta sākotnējo nodomu par atbalsta noteikumu piemērošanas kārtību attiecībā uz pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju ņemšanu vērā, aprēķinot apgrozījumu un tā kritumu, tādējādi ar atbalsta noteikumu grozījumiem ir ieviesta tiesiskā skaidrība, nemainot normas būtību.

[4.9] Pieteicēja norāda, ka dienests, atsakot pieteicējai atbalstu, ir pārkāpis Administratīvā procesa likuma 7., 11. un 14.pantā ietvertos principus.

Tiesa atzina, ka amatpersonai, kura realizē publisko varu, savas tiesības un pienākumi ir jāveic atbilstoši normatīvajiem aktiem un jārīkojas saskaņā ar tiem. Līdz ar to secināms, ka dienests nevar rīkoties pretēji tiesību normās noteiktajam un izdot pieteicējam labvēlīgu administratīvo aktu, ja tiesību normas to neparedz. Tas, ka pieteicēja tiesību normas interpretē atšķirīgi, lai nonāktu pie vēlamā rezultāta, nenozīmē to, ka dienesta tiesību normu interpretācija būtu nepareiza.

Tiesa atzina, ka attiecībā uz pieteicēju, vērtējot saimnieciskās darbības apgrozījuma kritumu, dienests pamatoti aprēķinam ir ņēmis vērā pieteicējas attiecīgo periodu pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju ailēs „40" –„Kopējā darījuma vērtība" – iekļautās vērtības. Turklāt dienests atteikumā ir izskaidrojis, kāpēc pieteicējai atbalsts nepienākas. Tiesa nesaskatīja dienesta rīcībā pieteicējas minēto administratīvā procesa principu pārkāpumus.

[5] Par Administratīvās rajona tiesas spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā uzskata pirmās instances tiesas spriedumu par nepamatotu, papildus pieteikumā minētajam pieteicēja argumentē turpmāko.

Tiesa nepamatoti secināja, ka ar atbalsta noteikumu grozījumiem noteikumu 4.^{3} punkts tika papildināts, lai precizētu noteikumu normu piemērošanu par uzņēmēju saimniecisko darbību, tostarp par periodu, kas bija spēkā pirms noteikumu grozījumiem.

Minēta norma tika pieņemta, lai atvieglotu dienesta darbību. Šis noteikumu punkts ir spēkā attiecībā uz 2021.gada maija un jūnija Covid-19 krīzes skarto uzņēmumu iesniegumiem, bet nav piemērojams attiecībā uz pieteicējas iesniegumu par 2021.gada aprīļa darbu rezultātiem. Minētais secinājums tieši izriet no atbalsta noteikumu grozījumu anotācijas.

Atbalsta noteikumu projekta sākotnējā ziņojumā (anotācijā) nav norādīts par avansu, kā arī par to, ka apgrozījumā ir iekļaujami samaksātie avansi. Ministru kabinets gan sākotnējā atbalsta noteikumu redakcijā, gan citās noteikumu redakcijās (līdz 2021.gada 7.jūnijam) neplānoja iekļaut saņemto avansu uzņēmumu rādītājos sakarā ar Covid-19 krīzes skartā uzņēmumu iesnieguma sagatavošanu. Turklāt tikai pēc pavadzīmes izsniegšanas, respektīvi, pēc darījuma ar pircēju un pēc preces izsniegšanas, pārdevējs var atspoguļot preču cenu ieņēmumos (apgrozījumā).

[6] Dienests uzskata pirmās instances tiesas spriedumu par tiesisku un pamatotu, bet pieteicējas apelācijas sūdzību – par nepamatotu un noraidāmu. Dienests uzskata par pamatotu tiesas secinājumu, ka no likuma „Par nodokļiem un nodevām" 32.^{5} panta pirmās un otrās daļas, likuma „Par grāmatvedību" 8.panta piektās daļas, 9.panta pirmās daļas un 13.panta piektās un sestās daļas (likums bija spēkā līdz 2021.gada 31.decembrim) un Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma 3.panta pirmās un trešās daļas ir secināms, ka nodokļu un grāmatvedības jomā ar jēdzienu „apgrozījums" saprot ieņēmumus. Tātad ne tikai pieteicējas minētos ieņēmumus no tās pamatdarbības, bet arī dažādus citus ieņēmumus, kas nav norādīti postenī „neto apgrozījums" vai citos attiecīgajos ieņēmumu posteņos un kas radušies saimnieciskās darbības rezultātā vai izriet no tās.

Līdz ar to arī ieņēmumi avansa maksājuma veidā, pretēji pieteicējas viedoklim, ietilpst konkrēto atbalsta noteikumu 4.2.1.apakšpunktā ietvertā jēdziena „uzņēmuma apgrozījums" saturā. Proti, ja jēdziena „uzņēmuma apgrozījums" saturā ietilptu tikai ieņēmumi no uzņēmuma pamatdarbības, tad noteikumu izdevējs nebūtu ietvēris iepriekš minēto nosacījumu. Turklāt avansa maksājumu rezultātā pieteicēja ieguvusi papildu finansējumu jeb apgrozāmos līdzekļus, kurus izmantot savā saimnieciskajā darbībā, tādēļ šo līdzekļu neņemšana vērā būtu pretēja konkrētā atbalsta mērķim.

Motīvu daļa

[7] Atbalsta noteikumu 4.2.1.apakšpunkts redakcijā no 2021.gada 4.marta līdz 7.jūnijam un arī laikā no 8.jūnija līdz 16.jūlijam, kad tika izdots galīgais administratīvais akts, noteica, ka šo noteikumu ietvaros atbalstu var saņemt tāds uzņēmums, kas reģistrēts dienestā kā nodokļu maksātājs un atbalsta perioda mēnesī uzņēmuma apgrozījums ir krities vismaz par 20 %, salīdzinot ar vidējo apgrozījumu 2020.gada augustā, septembrī un oktobrī kopā, un atbalsta perioda mēnesī apgrozījums krities vismaz par 30 %, salīdzinot ar apgrozījumu 2019. vai 2020.gada atbilstošajā mēnesī. Savukārt atbalsta noteikumu $4.^3$ punkts tika iekļauts to tekstā no 2021.gada 8.jūnija. Minētā tiesību norma paredz, ka, nosakot apgrozījuma kritumu, dienests ņem vērā pievienotās vērtības nodokļa deklarācijā norādīto taksācijas perioda kopējo darījumu vērtību bez pievienotās vērtības nodokļa. Uzņēmumiem, kas nav reģistrēti dienesta pievienotās vērtības nodokļa maksātāju reģistrā, apgrozījuma kritumu vērtē, ņemot vērā ieņēmumus no saimnieciskās darbības.

[8] Kā pamatoti konstatēja pirmās instances tiesa, pieteicēja dienestā vērsās 2021.gada 6.maijā, lūdzot piešķirt atbalstu par 2021.gada aprīli, pamatojot to ar atbalsta noteikumu 4.2.1.apakšpunktu (*lietas 10.lapa*). Tas nozīmē, ka pieteicējas tiesības saņemt valsts atbalstu, ko piešķir Covid-19 krīzes skartam uzņēmumam apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai, lai pārvarētu Covid-19 infekcijas otro izplatīšanās vilni, un kas savā būtībā pielīdzināmas sociālajām tiesībām, kad privātpersona pretendē uz zināmā labuma saņemšanu no valsts, tiesiskās situācijas maiņa (tiesību normas grozīšana vai izslēgšana) neietekmē tiesības, kuras personai bija brīdī, kad viņa ar iesniegumu par šā labuma saņemšanu vērsās iestādē (*Senāta 2007.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-431/2007 14.punkts, 2009.gada 6.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-334/2009 11.punkts*). Tas nozīmē, ka pieteicējas tiesības uz atbalsta saņemšanu ir apspriežamas pēc tām tiesību normām, kas bija spēkā laikā, kad pieteicēja vērsusies dienestā ar attiecīgo lūgumu.

[9] Pieteicēja argumentē, ka pirmās instances tiesa nepamatoti secināja, ka ar atbalsta noteikumu grozījumiem to teksts tika papildināts noteikumu $4.^3$ punktu, lai precizētu noteikumu normu piemērošanu par uzņēmēju saimniecisko darbību, tostarp par periodu, kas bija spēkā pirms noteikumu grozījumiem.

Izvērtējot minēto argumentu, apgabaltiesa no atbalsta noteikumu grozījumu anotācijas 3.punkta „Iekļautas tiesiskās skaidrības normas un tehniski precizējumi" attiecībā uz noteikumu papildināšanu ar $4.^3$ punktu konstatē šādu pamatojumu: „Esošā situācija liecina, ka praksē, ņemot vērā uzņēmuma individuālo grāmatvedības politiku un no tās izrietošo darījumu noformēšanu, var atšķirties konkrētā perioda uzņēmuma apgrozījuma krituma rezultāts, tādējādi ietekmējot granta atbalsta saņemšanu. Minēto situāciju ietekmē avansa rēķina formas izvēle darījuma noformēšanai un iegrāmatošanai, kā arī ieņēmumu deklarēšanas brīža izvēle. Lai risinātu minēto situāciju, Noteikumu projekts precizē, ka apgrozījumu un tā kritumu nosaka, vērtējot pievienotās vērtības nodokļa deklarācijas datus. Uzņēmumiem, kas nav pievienotās vērtības nodokļu maksātāji, apgrozījumu kritumu vērtē, ņemot vērā ieņēmumus no saimnieciskās darbības (līdzīga pieeja ir Mikrouzņēmumu nodokļa likuma normās, kas definē, ka apgrozījums ir saimnieciskās darbības ieņēmumi)" (*http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40502910*).

Izvērtējot anotācijas tekstu, apgabaltiesa secina, ka atbalsta noteikumu grozījumu papildināšanas ar $4.^3$ punktu mērķis ir bijis precizēt noteikumu normu piemērošanu, aprēķinot uzņēmēju apgrozījuma kritumu.

Ievērojot, ka pieteicēja 2021.gada aprīlī ir bijusi reģistrēta kā pievienotās vērtības nodokļa maksātāja, pieteicējas apgrozījumu un tā kritumu nosaka, vērtējot pieteicējas pievienotās vērtības nodokļa deklarāciju datus.

[10] Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot administratīvā procesa dalībnieku izvirzīto argumentu pamatojumu kopsakarā ar lietā iesniegtajiem pierādījumiem, konstatē, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais faktu konstatējums un tiesību normu interpretācija ir pareiza, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā konstatētajiem faktiem un motivācijai, tostarp secinājumam, ka ieņēmumi avansa maksājuma veidā ietilpst atbalsta noteikumu 4.2.1.apakšpunktā ietvertā jēdziena „uzņēmuma apgrozījums" saturā. Pirmās instances tiesa spriedumā detalizēti un vispusīgi ir izvērtējusi atteikuma pamatojumu, kā arī lietā izteiktos pušu argumentus un lietas faktiskos apstākļus, pamatoti nekonstatējot priekšnoteikumus pieteicējas prasītā labvēlīgā administratīvā akta izdošanai.

[11] Pirmās instances tiesa pamatoti atsaukusies uz atbalsta noteikumu $4.^1$ punktu, kas noteic, ka, aprēķinot apgrozījuma kritumu, neņem vērā šajos noteikumos noteikto iepriekš saņemtā atbalsta apmēru. Ievērojot, ka minētajā tiesību normā ir ietverts to pozīciju, kas neietekmē komersanta apgrozījuma krituma aprēķinu, uzskaitījums, secināms, ka visas pārejās ieņēmumu pozīcijas, tostarp arī saņemtie avansa maksājumi, šādā aprēķinā ir iekļaujamas.

Izskatāmajā gadījumā ne dienestam, ne arī tiesai nav pamata paplašināt atbalsta noteikumu $4.^1$ punktā ietverto

uzskaitījumu, lai papildus noteiktu, kādi ienākumu veidi nebūtu iekļaujami komersanta apgrozījuma krituma aprēķinā.

Pieteicējas arguments, ka noteikumu anotācijā nav norādīts, ka apgrozījumā ir iekļaujami samaksātie avansi, pēc būtības ir saistīts ar pieteicējas individuālo izpratni par tiesību normas un tās paskaidrojošā teksta redakciju. Situācijās, kad tiesību aktā lietotais jēdziens (izskatāmajā gadījumā *apgrozījuma apjoms*) ir ļoti plašs un nav iespējams paredzēt visas iespējamās pozīcijas, no kā komersanta ienākumu apjoms var veidoties, prasība tiesību normā vai to paskaidrojošo dokumentu tekstā ietvert pozitīvu ienākumu veidojošo pozīciju uzskaitījumu, nav pamatota.

Kā pamatoti argumentē dienests, saņemot avansa maksājumus, pieteicēja ieguva papildu finansējumu jeb apgrozāmos līdzekļus, ko var izmantot saimnieciskajā darbībā, tādēļ šo līdzekļu neņemšana vērā būtu pretēja konkrētā atbalsta mērķim.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību /Nosaukums A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta atbalsta apgrozāmo līdzekļu plūsmas krituma kompensēšanai par 2021.gada aprīli izdošanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesneši:

I.Kaļiņina S.Liniņa R.Paegle